

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการทำประมงทะเลมากที่สุด ติดอันดับหนึ่งในสิบของโลกมาเป็นเวลานานหลาย 10 ปี ทั้งนี้ ประเทศไทยมีอาณาเขตทางทะเลจำกัดอยู่เพียง 378,000 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น ซึ่งจนถึงปัจจุบันทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลมีปริมาณลดน้อยลง เนื่องจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น การประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไทยมีอาณาเขตในการทำประมงน้อยลง แหล่งทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรมลง ส่งผลให้ชาวประมงของไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของประเทศที่มีการประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก หลายร้อยคนไร้ที่ทำกิน ต้องกลับเข้ามาแย่งแหล่งประมงกันในประเทศ บางส่วนก็ลักลอบทำการประมงในเขตเดิมต่างๆ ที่รู้ว่าผิดกฎหมาย รวมทั้ง การเพิ่มปริมาณเรือและเครื่องมือทำประมงที่ทันสมัย ทำให้มีเครื่องมือที่ใช้จับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพสูง สัตว์น้ำน้อยใหญ่ถูกทำลาย จึงเป็นผลทำให้อัตราการทดแทนกันระหว่างอัตราการเกิดและอัตราการตายไม่สมดุลกัน (วิชาญศิริชัยเอกวัฒน์, 2544:3-6)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ชาวประมงไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของประเทศที่ประกอบอาชีพประมง ยังเผชิญกับปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาแหล่งประมงที่ลดน้อยลง ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาราคาสัตว์น้ำตกต่ำ เป็นต้น แต่ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ยังอยู่ในวิสัยที่แก้ไขได้โดยจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม มีแนวทางที่ชัดเจน (วิชาญศิริชัยเอกวัฒน์, 2539: 3) ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของสภาพแวดล้อมทางทะเลที่เสื่อมโทรมลงอย่างมากจึงต้องมีการรณรงค์รักษาทรัพยากรทางทะเลกันอย่างจริงจังและเร่งด่วน โดยกรมทรัพยากรทางทะเลได้มีการร่วมมือกับทุกจังหวัดที่มีพื้นที่อยู่ติดชายทะเลช่วยกันฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเลกันอย่างจริงจัง เช่น โครงการปลูกป่าชายเลนเพื่อช่วยสร้างแหล่งเพาะพันธุ์และเป็นที่อยู่อาศัยให้กับสัตว์น้ำทางทะเล

จังหวัดที่เห็นได้ชัดเจนจังหวัดหนึ่งในการรณรงค์ในเรื่องของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งและรวมทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง คือ จังหวัดสมุทรสงครามและเป็นจังหวัดที่ได้การการพัฒนาฟื้นฟูบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนที่เป็นที่อยู่อาศัยของ

สัตว์น้ำ จากโครงการสามสมุทรเฉลิมพระเกียรติ (กรมทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง, 2548: ออนไลน์) จึงทำให้สภาพแวดล้อมทางชายฝั่งและทรัพยากรตามธรรมชาติดีขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชาชนเห็นโอกาสที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นที่ต้องการของตลาดผู้บริโภค เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีเหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์น้ำได้ รวมทั้งจังหวัดสมุทรสงครามได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มี 3 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ทำให้โอกาสในการเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่างๆ มีช่องทางหลายช่องทาง เช่น การเลี้ยงปูทะเล การเลี้ยงปูน้ำจืด

ปูทะเลจัดว่าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่คนนิยมนำมาบริโภค และมีความต้องการสูง ปูทะเลเป็นสัตว์ที่มีเปลือกแข็งหุ้มลำตัว เรียกว่า “กระดอง” (วิวรรณสิงห์ทวีศักดิ์ และวัฒนา ภูเจริญ, 2543) การที่ปูทะเลมีกระดองที่แข็งแรง ทำให้การบริโภคเป็นไปได้ด้วยความไม่สะดวกและยากลำบาก จึงมีชาวประมงพยายามเสาะหาปูทะเลที่ลอกคราบใหม่ๆ มาบริโภคและเป็นที่นิยมนักมากยิ่งขึ้น เพราะปูที่ลอกคราบใหม่ๆ ลำตัวจะมีลักษณะอ่อนนุ่มและนุ่ม จึงเรียกว่า “ปูนิ่ม” รับประทานได้ทั้งตัวและรับประทานได้สะดวกมีคุณค่าทางสารอาหารสูง จนต่อมามีผู้ที่สนใจหันมาเลี้ยงปูนิ่มในเชิงธุรกิจกันอย่างจริงจังขึ้น จนในปัจจุบัน ณ เวลานี้ ประเทศไทยคือหมายเลขหนึ่งของประเทศผู้ผลิตปูนิ่มป้อนตลาดโลกมาหลายปีติดต่อกัน (สัตว์น้ำ, 2547: 127-130) แต่ถึงแม้ว่ามูลค่าการส่งออกและนำเงินเข้าประเทศ จะไม่มากมายมหาศาล แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพเกษตรกรรมในแต่ละสาขาต่อพื้นที่ 1 หน่วย ผลตอบแทนจากอาชีพการเลี้ยงปูนิ่มก็สูงติดอันดับต้นๆ ของอาชีพเกษตรกรรม (สัตว์น้ำ, 2548:191-196)

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมทางน้ำและสถานที่ตั้ง ในการประกอบธุรกิจการเลี้ยงปูนิ่มในเชิงธุรกิจได้ เนื่องจากมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างจริงจังและดีขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชาชนในจังหวัดได้มีโอกาสที่จะสามารถประกอบธุรกิจด้านการเพาะเลี้ยงปูนิ่ม ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและโดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดต่างประเทศ และที่ตั้งของจังหวัดสมุทรสงครามที่เหมาะสมในการเลี้ยงปูนิ่มอีกประการหนึ่ง คือ อยู่ใกล้กรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของผู้ประกอบการห้องเย็น จัดได้ว่าเป็นผู้รับซื้อรายใหญ่ที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ รวมทั้งปัจจุบันจังหวัดสมุทรสงครามยังมีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่องทำให้มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดี ไม่มีมลพิษทางน้ำ ในการศึกษาครั้งนี้จึงจะมุ่งศึกษาถึงต้นทุน และพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนของผู้เลี้ยงปูนิ่มที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ว่าคุ้มค่ากับเงินลงทุนที่ได้เสียไปหรือไม่ รายได้และค่าใช้จ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้วเป็นอย่างไร ตลอดจนศึกษาถึงสภาพผลผลิต การตลาด ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการเลี้ยงปูนิ่มให้แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลผลิตและต้นทุนจากการเลี้ยงปูน้ำจืด
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงปูน้ำจืด และเป็นแนวทางแก่ภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนเลี้ยงปูน้ำจืดต่อไป
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปูน้ำจืด และเสนอแนะแนวทางแก่ภาครัฐบาลในการแก้ไขปัญหา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ต้นทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงปูน้ำจืด พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงาน
2. เผยแพร่ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการเลี้ยงปูน้ำจืดแก่ผู้สนใจ
3. เป็นแนวทางที่รัฐบาลจะพิจารณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปูน้ำจืดให้แพร่หลายออกไป

นิยามศัพท์

ปูน้ำจืด (Soft Shell Crab) หมายถึง ปูทะเล ที่เลี้ยงในตะกร้าพลาสติก ตะกร้าละ 1 ตัวเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ในแต่ละช่วงอายุก็จะสร้างกระดองขึ้นใหม่ภายใต้กระดองอันเดิม และลอกเอากระดองเก่าทิ้ง เมื่อลอกคราบใหม่ๆ ลำตัวจะมีลักษณะอ่อนนุ่มนึ่ง จึงเรียกว่า “ปูน้ำจืด”

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนการเลี้ยงปูน้ำจืด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนตั้งแต่เริ่มต้นการเลี้ยงปูน้ำจืดจนถึงจำหน่ายปูน้ำจืดจากฟาร์ม

ผลตอบแทน หมายถึง เงินสุทธผลที่ได้รับจากการจำหน่ายปูน้ำจืดหลังหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปูน้ำจืด